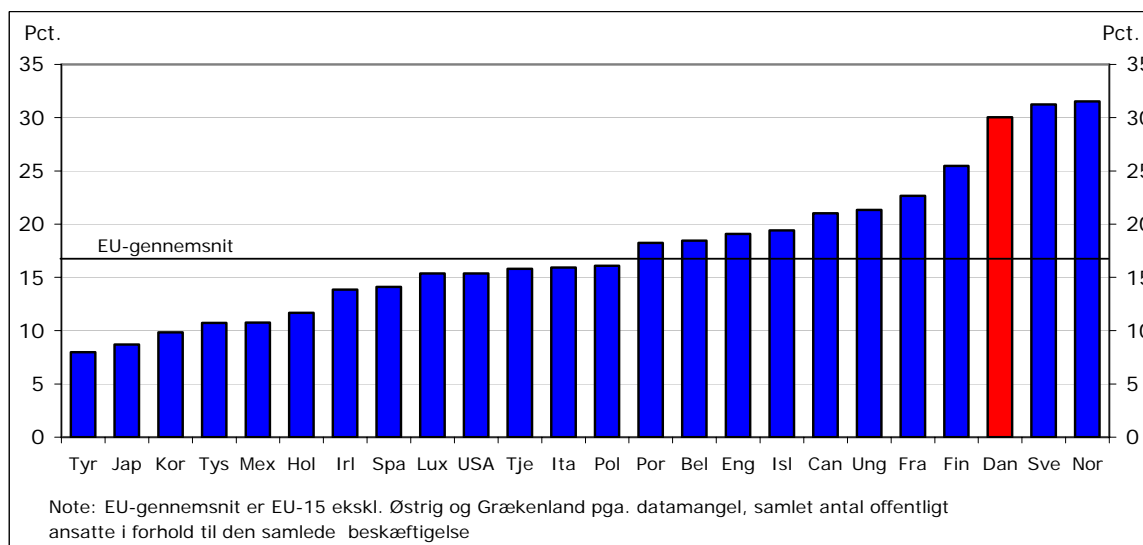

DANMARK HAR NÆSTEN DOBBELT SÅ MANGE OFFENTLIGT ANSATTE SOM EU-GENNEMSNITTET

Dette notat viser, at den offentlige beskæftigelse i Danmark udgør en stor andel af den samlede beskæftigelse, når der sammenlignes med andre OECD-lande, nemlig godt 30 pct., hvor EU-gennemsnittet ligger på knap 17 pct. i 2005. Den store beskæftigelsesandel skyldes, at det offentlige forbrug i Danmark er meget stort – det næsthøjeste i OECD. Hertil kommer, at den offentlige sektor har valgt at producere mange af sine ydelser selv frem for at udlicitere dem. Den store offentlige beskæftigelsesandel er problematisk, fordi 1. det trækker i retning af et højere skattetryk. 2. en stor offentlig beskæftigelsesandel indebærer, at private virksomheder har sværere ved at besætte ledige stillinger. 3. Borgerne ville få mere for deres skattekrone, hvis flere offentlige opgaver blev udliciteret til private leverandører. Ved udlicitering af en opgave, reduceres den offentlige beskæftigelsesandel.

Den offentlige sektor er meget stor i Danmark. Det kan bl.a. ses, hvis man sætter den offentlige beskæftigelse i forhold til den samlede beskæftigelse. I Danmark er godt 30 pct. af de beskæftigede ansat i den offentlige sektor. Det er næsten dobbelt så meget som EU-gennemsnittet, som er på knap 17 pct., jf. figur 1.

Figur 1. Offentligt ansatte som andel af samlet beskæftigelse, 2005

Kilde: OECD Economic Outlook

Stort offentligt forbrug trækker offentlig beskæftigelsesandel op

Den store offentlige beskæftigelsesandel i Danmark skyldes, at vi har en stor offentlig sektor. Således udgør det offentlige forbrug ca. 26 pct. af BNP, jf. bilag. Det er det næsthøjeste i OECD – kun overgået af Sverige. Det offentlige forbrug udgøres af det offentliges køb af varer og tjenester i den private sektor samt lønudgifter til offentligt ansatte.

Lav udliciteringsgrad trækker beskæftigelsesandel op

Herudover er der en tendens til, at den offentlige sektor i Danmark selv producerer en relativt stor del af sine ydelser frem for at udlicitere produktionen til den private sektor^{1,2}. En højere grad af udlicitering ville medføre en mindre offentlig beskæftigelsesandel i den offentlige sektor.

Stor offentlig beskæftigelsesgrad er problematisk

En høj offentlig beskæftigelsesandel er problematisk af flere grunde.

For det første trækker en stor offentlig beskæftigelsesandel i retning af et højt skattetryk. F.eks. vil øgede kommuneskatteprocenter medføre et lavere arbejdsudbud³.

For det andet medfører en stor beskæftigelsesandel i den offentlige sektor, at der er færre medarbejdere til rådighed for private virksomheder. Derfor kan en stor offentlig beskæftigelsesandel medføre, at private virksomheder får sværere ved at besætte ledige stillinger.

For det tredje indebærer den store offentlige beskæftigelsesandel, at skatteyderne får for lidt service for deres skattekrone. Undersøgelser peger på, at produktivitetsudviklingen er svagere i den offentlige sektor end i den private sektor. F.eks. udarbejdede Finansministeriet i 2001 en undersøgelse, der viste et fald i produktiviteten i den offentlige sektor på 10 pct. i 1990'erne⁴.

I den private sektor som helhed er der typisk en produktivitetsvækst på 2 pct. årligt. Det indikerer, at der kan høstes velfærdsgevinster, hvis offentlige producenter (med negativ produktivitetsudvikling) skiftes ud med en privat leverandør (med positiv produktivitetsudvikling) efter en udbudsrunde⁵. En lang række undersøgelser viser da også, at der er positive erfaringer med udliciteringer (bedre service og/eller lavere pris). Her kan bl.a. nævnes hospitals- og skolerengøring, busdrift, vejvedligeholdelse og affaldshåndtering⁶.

¹ OECD Economic Surveys Denmark 2005, OECD

² Public Sector Modernisation: The Way Forward. OECD

³ CEPOS-notat af 12. juni 2006 "Dynamiske effekter: Dobbelt så stor effekt ved lettelse i topskattesats i forhold til beskæftigelsesfradraget", [http://www.cepos.dk/cms/index.php?id=70&tx_ttnews\[tt_news\]=167&tx_ttnews\[backPid\]=6&cHash=e867886ff6](http://www.cepos.dk/cms/index.php?id=70&tx_ttnews[tt_news]=167&tx_ttnews[backPid]=6&cHash=e867886ff6)

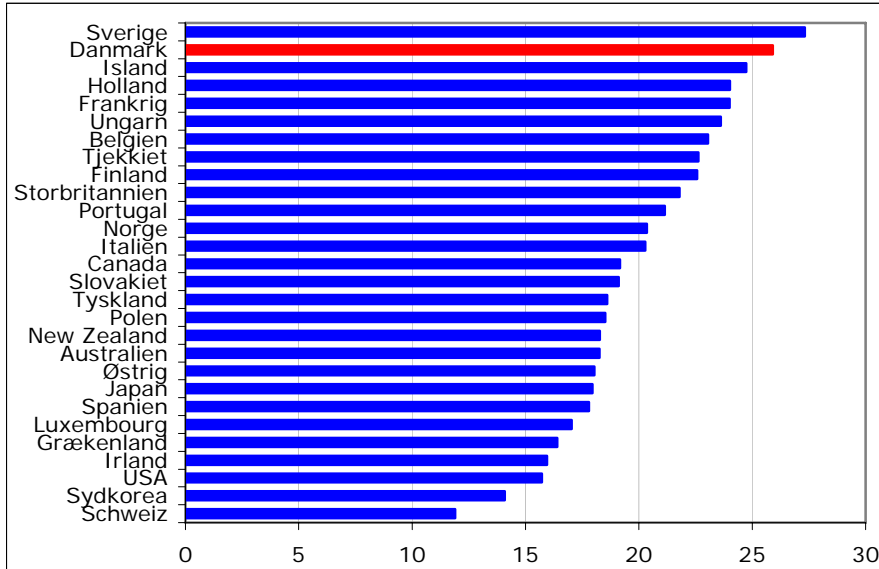
⁴ Budgetredegørelse 2001, Finansministeriet

⁵ Undersøgelser af produktivitet i den offentlige sektor er behæftet med en vis usikkerhed, og herudover kan der argumenteres for, at man på lang sigt må forvente lavere produktivitetsvækst i meget arbejdskraftintensive brancher (karakteriserer en stor del af den offentlige sektor) sammenlignet med kapitalintensive brancher. Alligevel er der en potentiel gevinst ved, at udlicitere opgaver fra den offentlige sektor til den private sektor. Således er det bedre for skatteborgerne, at ydelser produceres af leverandører (f.eks. private) med en positiv produktivitetsvækst (selv om den er lav) frem for leverandører (f.eks. offentlige) med negativ eller lavere produktivitetsvækst. Hertil kommer, at den private sektor gennem bedre ledelse, organisering og udnyttelse af kapital muligvis kan effektivisere selv arbejdskraftintensive ydelser. Bl.a. er der gode erfaringer med udlicitering af hospitals- og skolerengøring, jf. Dansk Økonomi forår 2004, Vismændene

⁶ Se bl.a. Dansk Økonomi forår 2004, Vismændene

Bilag 1.

Figur 1. Offentligt forbrug i procent af BNP i OECD-lande, 2005

Note: Grundet datamangel er Tyrkiet og Mexico ikke medtaget

Kilde: OECD Economic Outlook og Danmarks Statistiks Tiårsoversigt